

1. GÜZEL AHLAK NEDİR?

Ahlak, bireylerin göstermeleri gereken davranış biçimleri ve uymak zorunda oldukları kurallardır.

Güzel ahlak, bireylerin iyi, güzel ve doğru olan davranışları benimsemesi ve hayatına yansıtmasıdır.

- Güzel ahlaklı bireyler; **sevgi, sabır, sorumluluk, adalet, dayanışma, erdem, yardımlaşma** vb. değerleri hayatlarının merkezine koyarlar ve bunlara göre hareket ederler.

2. GÜZEL AHLAKIN DİNİMİZDEKİ YERİ

- Güzel ahlaklı olmak, İslam dininde de çok önemli bir erdemdir.
- Peygamberimiz *"Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim."* buyurmuştur.
- Ayrıca *"En iyileriniz, ahlâk bakımından en güzel olanlarınızdır."* buyurarak güzel ahlakın önemini vurgulamıştır.

3. GÜZEL AHLAK ÖRNEKLERİYLE TEMSİL EDEN KİŞİLER**a) Hz. Muhammed (sav)**

- Peygamberimiz **merhametliydi**. O, herkese karşı şefkatli ve adaletli davranırdı. Kendisine kötü davranan, hakaret eden insanlara bile kötü davranmazdı.
- Peygamberimiz **güvenilirdi**. O, asla yalan söylemezdi. Sözünde dururdu ve emanete hıyanet etmezdi.
- Peygamberimiz **tevazu sahibiydi**. O; hiçbir zaman kibirli, gururlu ve övünen biri olmadı.
- Peygamberimiz **cömert ve yardımseverdi**. Kazandığı mallardan ihtiyacı olduğu kadar alır, fazlasını ihtiyacı olanlara dağıtırdı.
- Peygamberimiz, **sabırlı ve metanetliydi**.
- Peygamberimiz temiz ve nezihti. O, beden ve ruh temizliğine çok önem verirdi.
- Peygamberimiz **sevgi doluydu**. O, insanları çok severdi. Onun Allah'a karşı duyduğu sonsuz sevgi, Allah'ın yarattığı insanları sevmeyi de gerektiriyordu.

b) Hz. Yahya (as)

Allah'a itaatkâr, anne-babasına iyi davranan, kötülükten sakınan.

c) Hz. Meryem

İbadet ve ilimle meşgul, sabırlı, mütevazı, Allah'a güvenen.

d) Hoca Ahmet Yesevi

Tasavvuf önderi, hoşgörülü, alçakgönüllü, insanlara örnek.

- Kötülüklerden uzak durmak için öğütleri vardır.

e) Abdullah b. Amr (ra)

Sahabe, merhametli, cömert, sabırlı, yardımsever.

f) Kâşgarlı Mahmud

Divân-u Lugâtî't-Türk'ün yazarı, Türk ahlak değerlerini vurguladı.

g) Yunus Emre

Sevgi, hoşgörü, adalet, merhamet temalı şiirleriyle tanınır.

h) Fuzûlî

Şiirlerinde ahlaki değerleri işlemiş, Allah ve Peygamber sevgisini vurgulamıştır.

4. ROL MODEL ALMA

- Ahlaklı bireylerin **dürüstlük, saygı, adalet, empati ve sorumluluk** gibi temel değerlere uygun davranması beklenir.
- Ahlaklı bireyler, insanlarla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ön planda tutar, başkalarının haklarına saygı gösterir. Herkesin eşit haklara sahip olduğunu bilir, adaletli olmayı savunur. Empati kurar ve insanlara destek olur.
- Ahlaki değerlere sahip bir birey olmak için rol model seçtiğimiz kişilerin kimler olduğu önemlidir. **"Arkadaşını söyle, kim olduğunu söyleyeyim."** atasözü, arkadaş seçiminin bizim için ne kadar önemli olduğunu anlatır. Çünkü arkadaşlarımız, bizi yansıtan bir ayna gibidir.

Rol model alacağımız kişilerde bulunması gereken bizi davranışlardan bazıları

- ✓ İnsanlara karşı iyimser olmak
- ✓ İnsanlara yardımcı olmaya çalışmak
- ✓ Toplum içerisinde özenli kıyafetler giymek
- ✓ Verilen sözleri tutmak
- ✓ İnsanlara kötü sözler söylememek
- ✓ Erdemli bir insan olmak
- ✓ Özür dilemeyi bilmek
- ✓ Başkalarının haklarına saygı duymak
- ✓ Başkalarının başarılarını takdir etmek
- ✓ Adaletli, merhametli ve yardımsever olmak
- ✓ Dürüst, doğru ve güvenilir olmak
- ✓ Şefkatli, nazik ve sevgi dolu olmak

5. AHLAKİ ÖLÇÜTLER ve KAVRAMLAR

Ahlaki ölçütler, toplumun düzenini ve birlikte yaşama biçimini belirleyen temel ölçütlerdir. Bu ölçütler, insanların birbirleriyle ve toplumla olan ilişkilerini şekillendirir.

- Ahlaki ölçütlerden bazıları **hak, adalet, eşitlik, sorumluluk, barış, saygı, dayanışma** ve **yardımlaşma**dır.

Hak: Doğru ve adil davranmak.

Saygı: Değer vermek, özen göstermek.

Eşitlik: Herkese eşit davranmak.

Sorumluluk: Davranışların sonuçlarını üstlenmek.

Adalet: Hak sahibine hakkını vermek.

Barış: Uyum, anlayış, hoşgörü.

Dayanışma: Ortak çıkarlar etrafında birleşmek.

Yardımlaşma: Karşılıklı destek olmak.

6. DAVRANIŞLARIMIZDA AHLAKİ ÖLÇÜTLER

- ✓ Doğruluk ve dürüstlükten ayrılmamak.
- ✓ Başkalarının haklarına ve özeline saygı göstermek.
- ✓ Fikir ve eser hakkına saygı: Kaynak göstermek, intihalden kaçınmak.
- ✓ Farklılıklara saygı: Kültür, dil, din, görüş farklılıklarını kabul etmek.

7. OLAY ve OLGULARDA AHLAKİ ÖLÇÜTLER

Olgu birtakım olayların dayandığı sebep veya bu sebeplerin yol açtığı sonuçlardır.

Olay ise ortaya çıkan, oluşan durum demektir.

- Örneğin savaş bir olgudur. Savaştan etkilenen kadın, yaşlı, özel gereksinimli bireyler ve çocukların güvenli yerlere göç etmesi ise bir olaydır.
- Bayram ziyaretleri, büyüklere saygı, yardımlaşma, dayanışma örnekleri.
- Okul etkinliklerinde, sınavlarda, toplumsal olaylarda ahlaki davranışlar sergilemek.

8. GÜNCEL OLAYLARDA AHLAKİ ÖLÇÜTLER

Günümüzde genel ağ, televizyon ve gazete gibi iletişim araçları sayesinde dünyanın herhangi bir yerindeki bir olay hızla yayılarak toplumları etkilemektedir. Bu olayları ahlaki ölçütlere göre değerlendirmek hem bireylerin hem de toplum için önemlidir.

- Dolayısıyla güncel olayları ele alırken **insan hakları, etik, adalet ve dayanışma** gibi temel ahlaki ilkeleri göz önünde bulundurmalıyız.

Örnek: 6 Şubat 2023 depremi sonrası "Türkiye Tek Yürek" kampanyası:

- Dayanışma, yardımlaşma, ahlaki sorumluluk örneği.
- 115 milyar TL'yi aşan bağış toplandı.
- Toplumsal birlik ve ahlaki duyarlılık gösterildi.

Kısaca;

- ❖ Güzel ahlak; bireysel ve toplumsal hayatın temelidir.
- ❖ Peygamberler, âlimler, şairler ve toplum önderleri bu değerleri yaşamış ve yaymışlardır.
- ❖ Rol modelleri doğru seçmek, ahlaki ilkelere uygun davranmak, toplumsal dayanışma ve yardımlaşma içinde olmak, hem bireyin hem de toplumun huzuru için gereklidir.